

thriller&mystery

BORIS AKUNIN este pseudonimul literar al lui Grigori Șkartišvili (n. 1956, la Tbilisi), eminent editor, eseist și traducător rus de origine georgiană. Sub acest nume, autorul a devenit un fenomen literar, mai întâi în Rusia, unde romanele sale au atins tiraje de milioane de exemplare, apoi în Europa, în America și în restul lumii. Azi este tradus în peste treizeci și cinci de limbi, iar cărțile lui s-au vândut în optsprezece milioane de exemplare. Seria care a debutat cu *Azazel* (Humanitas, 2006) îl are drept protagonist pe atipicul și carismaticul detectiv Erast Fandorin, ale cărui anchete nonconformiste rezolvă mistere ce zguduie Rusia țaristă și Europa la finele secolului al XIX-lea și în primele două decenii ale secolului XX. Din 1998 încoace, Akunin a publicat douăzeci și cinci de romane, în medie trei pe an. În anul 2000 a fost nominalizat la Premiul Smirnoff-Booker, a fost numit „Scriitorul rus al anului” și a câștigat Premiul Antibooker.

BORIS AKUNIN

Gambit turcesc

Traducere din rusă și note de
DENISA FEJES

HUMANITAS
HUMANITA
fiction

Capitolul întâi

ÎN CARE O FEMEIE CU VEDERI PROGRESISTE
AJUNGE ÎNTR-O SITUAȚIE DISPERATĂ

La Revue Parisienne (Paris),
14 (2) iulie 1877

„Corespondentul nostru, care însoțește de două săptămâni Armata Dunăreană a Rusiei, ne informează că, printr-o ordonanță emisă ieri, 1 iulie (13 iulie pe stil european), Împăratul Alexandru aduce mulțumiri trupelor sale victorioase, care au forțat cu succes trecerea Dunării și au pătruns între hotarele statului otoman. În ordonanța imperială se spune că vrăjmașul este definitiv înfrânt și că, peste cel mult două săptămâni, deasupra Sfintei Sofia din Constantinopol se va înălța crucea pravoslavnică. În înaintarea ei, armata nu întâmpină nici o rezistență, dacă nu punem la socoteală înțepăturile ca de țânțar pe care i le administrează detașamentele așa-zișilor «bașbuzuci» (capete demente), compuse din indivizi pe jumătate bandiți, pe jumătate partizani, faimoși prin apucăturile lor barbare, de o abominabilă ferocitate.“

Femeia-i creatură fragilă și nestatornică, a spus Fericitul Augustin. Acest sfânt obscurantist și misogin a avut dreptate – de o mie de ori dreptate. În orice caz, în ceea ce o privește pe o anume creatură pe numele ei Varvara Suvorova.

Totul a început ca o voioasă aventură, să vedeți însă cum s-a sfârșit. Așa-i și trebuie, proasta de ea. Maică-sa repeta fără-ncetare că, mai devreme sau mai târziu, Varea o să intre-n bucluc – și poftim, intrase. Iar în timpul unei altercații cotidiene furtunoase tatăl, om înzestrat cu o mare înțelepciune și cu o răbdare înge-rească, împărțise viața fiicei sale în trei perioade: drăcușor în fustă, pedeapsa lui Dumnezeu, nihilistă smintită. Până azi Varea se mândrise cu această caracterizare și spunea că nu are de gând să se mulțumească doar cu atât, dar prea marea-i încredere în sine îi jucase o festă urâtă.

De ce, Dumnezeule mare, se învoise ea să facă popas la han, sau cum s-o fi numind spelunca asta abjectă? Pentru că Mitko-surugiul, hoțul acela ordinar, începuse să se văicărească: „S-adăpăm caiite, caiite s-adăpăm“. Poftim, i-au adăpat. Doamne, ce se face ea acum?

Varea se așezase într-un ungher al șopronului întunecos, cu podeaua acoperită de scuipat, la o masă de scânduri negeluite, și era speriată de moarte. O singură dată o mai încercase o asemenea groază crâncenă și deznădăjduită: când avea șase ani, spărsese ceașca favorită a bunicii și se ascunsese sub divan, în așteptarea inevitabilei pedepse.

Poate n-ar strica să se roage, dar femeile cu vederi progresiste nu se roagă. Iar, între timp, situația părea să devină absolut disperată.

Deci, așa. Parcursese rapid și chiar confortabil bucata de drum de la Petersburg la București – trenul expres (două vagoane de pasageri și zece

platforme cu piese de artilerie) o purtase în goană până în capitala principatului român în trei zile. Din pricina ochilor căprui ai domnișoarei cu părul tuns scurt, care fuma țigări cazono și nu permitea, din principiu, să i se sărute mâna, ofițerii și funcționarii din staful militar care călătoreau spre teatrul operațiunilor de război mai-mai să se omoare între ei. De câte ori trenul oprea într-o gară, Varea i se trimiteau buchete de flori și coșulețe din coajă de tei pline cu căpșuni. Ea arunca buchetele pe fereastră, pentru că socotea vulgar să primești flori, și curând fusese nevoită să renunțe și la coșulețe, pentru că o năpădisese o spuzeală roșie. Altfel, călătoria fusese veselă și agreabilă, deși la nivelul inteligenței și al ideilor toți cavalerii ei erau, se-nțelege de la sine, niște nulități. Ce-i drept, unul din ei, un cornet, îl citise pe Lamartine și auzise chiar și de Schopenhauer, acesta și curte îi făcuse cu mai multă delicatețe decât ceilalți, dar Varea îi explicase, camaraderește, că merge la logodnic, după care cornetul avusese un comportament ireproșabil. Altminteri, nu arăta rău deloc, semăna cu Lermontov. Ei, dar Domnul cu el, cu cornetul.

Și a doua etapă a călătoriei se desfășurase cât se poate de bine. De la București la Turnu Măgurele călătorise cu diligența. Sigur, fusese nevoită să îndure hurducăturile și să înghită nori de praf, acum însă mai avea o zvârlitură de băț până la destinația finală. După cum auzise, cartierul general al Armatei Dunărene fusese cantonat pe celălalt mal, la Țareviți.

Urma acum să pună în aplicare ultima și cea mai importantă parte a Planului elaborat încă la Petersburg (în sinea ei, Varea așa îl numea, Plan cu „P” mare). Cu o noapte în urmă, la adăpostul întinericului, trecuse cu o lotcă Dunărea puțin în amonte de Zimnicea, acolo unde, în urmă cu două săptămâni, glorioasa Divizie a paisprezecea sub comanda generalului Dragomirov forțase invincibila barieră navală a turcilor. Dincolo de Dunăre începea teritoriul turcesc, zona operațiunilor militare, și puteai foarte bine să dai de belea. Pe drumuri mișunau patrulă călări de cazaci, numai o clipă de neatenție și-ți puteai lua adio: te trimiteau în doi timpi și trei mișcări îndărăt la București. Dar Varea, fată isteasă, bănuise asta și-și luase măsuri de prevedere.

Într-un sat bulgăresc de pe malul sudic al Dunării dăduse de un han tocmai la momentul potrivit. Mai departe, ca la carte: hangiul știa rusește și-i promisese că-i face el rost, pe doar cinci ruble, de un *vodaci* de nădejde – de o călăuză adică. Varea își cumpărase o pereche de pantaloni largi aducând a șalvari, o cămașă, cizme, o vestă fără mâneci și o cușmă stupidă din postav, își schimbase veșmintele și se transformase instantaneu dintr-o domnișoară europeană într-un plăpând adolescent bulgar. Astfel travestită nu va stârni bănuiala nici unei patrule.

Porunci anume vodaciului să o ia pe un drum ocolit, evitând așadar coloanele în marș, pentru a ajunge la Țareviți nu dinspre nord, ci dinspre sud. Acolo, la Țareviți, la cartierul general al armatei, se află Petea Iablokov, care-i este... de fapt,

nu e foarte clar ce-i este el Varei. Logodnic? Tovarăș? Soț? Să zicem așa: fost soț și viitor logodnic. Și, firește, actualmente tovarăș.

O porniseră la drum la crăpatul zorilor, într-o căruță care hurduca și scârțâia. Surugiul, Mitkovodaciul, un individ taciturn, cu mustăți sure, care mesteca fără-ncetare tutun și scuipa pe drum în jeturi lungi și vijelioase (Varea tresărea de fiecare dată), fredonă la început ceva exotico-balcanic, apoi amuți și se adânci în gânduri – abia acum înțelegea Varea limpede în ce gânduri anume.

Putea să mă șiucidă, își spuse Varea și tresări. Și ar fi fost chiar foarte ușor, cine-ar mai fi stat să-și bată capul? Ar fi crezut cu toții că au făcut-o aștia, cum le zice, bașbuzucii.

Dar și-așa, chiar dacă nu fusese ucisă, totul luase o întorsătură urâtă rău. Mitka-trădătorul își dusese călătoria într-un han care aducea mai mult a cuib de bandiți, o instalase la o masă, poruncise să se aducă brânză și un urcior cu vin și o tăiasse spre ușă, explicându-i prin gesturi că se întoarce imediat. Varea pornise după el, căci nu voia să rămână singură în spelunca aceea soioasă, întunecoasă și fetidă, dar Mitko îi spusese că trebuie neapărat să lipsească o vreme pentru, în sfârșit, niște nevoi firești. Cum Varea nu pricepuse, el o lămurise printr-un gest, iar ea se întorsese fâstâcită la locul ei.

Nevoile firești se lungiră peste orice limită cu putință. Varea ciuguli puțin din brânza sărată, cu gust rău, își muie buzele în vinul acriu, apoi, nemaiputând suporta atenția pe care începuseră